

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

08 ספטמבר 2022

עת"מ 22-05-7436 המוקד לפליטים ולמהגרים (ע"ר)
ואח' נ' משרד הפנים(אחר/נוסף) ואח'

לפני כבוד השופט דוד גדעוני

העותרים

1. המוקד לפליטים ולמהגרים (ע"ר) עמותות 580333094
2. היאס בישראל חברות 520017799
3. האגודה לזכויות האזרח בישראל עמותות 580011567
4. א.ס.ף. - ארגון סיוע לפליטים ומבקשי מקלט בישראל (ע"ר) עמותות 580474955
5. רופאים לזכויות אדם - ישראל עמותות 580142214
6. המרכז לקידום פליטים אפריקאיים ת"ז

נגד

המשיבים

1. משרד הפנים (אחר/נוסף) משרדי ממשלה 500102546
2. רשות האוכלוסין וההגירה – ירושלים משרדי ממשלה 570001848
3. משרד החוץ/המשרד הראשי משרדי ממשלה 570001678

נוכחים:

ב"כ העותרים – עו"ד מירב בן-זאב, עו"ד מיכל שוורץ

ב"כ המשיבים – עו"ד ענבל משה; עו"ד מורן דרהי (רשות האוכלוסין וההגירה); עו"ד נועם קפון (משרד החוץ); הגב' שרון בר-לי (סמנכ"לית ראש אגף אפריקה במשרד החוץ)

פרוטוקול

- 1
- 2 השעה כעת 09: 50, הדיון התחיל באיחור בשל מצוקת קלדניות, בית המשפט מתנצל בפני הצדדים.
- 3
- 4 עו"ד משה: לשאלת בית המשפט, אני מבהירה שעמדת המשיבים 1-2 היום היא אימוץ מלא של עמדת
- 5 משרד החוץ כפי שהובא בחוות דעתו (מש/8) היינו הותרתה על כנה של אי הרחקה זמנית ביחס
- 6 לקטינים ומשפחותיהם הגרעיניות בשלב זה, וכן מבחינה ביתר זהירות של בקשות פרטניות של בגירים
- 7 יוצאי אזורי העימות לרבות התחייבות שלא להרחיק לאזורי העימות בכלל.
- 8
- 9 לשאלת בית המשפט, ביחס למעמד שיהיה ליוצאי קונגו השוהים בישראל עד להכרעה בבקשות
- 10 פרטניות שלהם בין אם הוגשו ובין אם יוגשו, אני משיבה - שלא יהיה בהחלטה לביטול מדיניות אי

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

08 ספטמבר 2022

עת"מ 7436-05-22 המוקד לפליטים ולמהגרים (ע"ר)
ואח' נ' משרד הפנים(אחר/נוסף) ואח'

- 1 ההרחה כדי להביא לשינוי המעמד, היינו מי שמחזיק ב-11 ימשיך להחזיק ב-11 ומי שהחזיק ב-5א2
2 ימשיך להחזיק ב-5א2 אלא אם כן יהיו נסיבות אחרות שיצדיקו שינוי.
3 מי שעדיין לא הגיש בקשת מקלט, יצטרך להגיש אותה אם הוא רוצה בכך בתוך לא יאוחר מ-30 יום.
4
5 **ב"כ העותרים**: 50% הם בערך וותיקים מאוד בתחילת שנות ה-2000, ו-50% מהעשור האחרון. זה על
6 בסיס ההיכרות שלנו מול הקהילה, ועל בסיס המידע שהוצג בכנסת. זה נכון שיש כאלה שהגיעו ב-
7 2015.
8
9 **עו"ד משה**: יוצאי קונגו הגיעו לכאן לאורך כל השנים, חלקם בשנים האחרונות חלקם בתקופה
10 מוקדמת יותר, סמוך להכרזת אי ההרחה.
11
12 **עו"ד שוורץ**: אני אתמקד במה שחשוב לי להדגיש, הדיון הזה נוגע להמון אנשים, גברים, נשים ילדים,
13 שחלקם נמצאים כאן כ-20 שנה. חלקם ברחו ממדינות מסוכנות בעולם, ב-2002 הוחלט להחיל את
14 ההגנה הקבוצתית. בכתב התשובה המשיבים מנסים להציג מצג לא נכון כאילו הצגנו את המשטר הזה,
15 ובעצם הוחלט 20 שנה לא להרחיק אותם, וזה לא נכון. להגנה קבוצתית יש כללים איך להחיל. הסיבה
16 שלדעתי הסיווג חשוב, כי בהחלטה להחיל הגנה קבוצתית זה זכויות שיש לאנשים האלה, עד היום הם
17 לא קיבלו את זה, וזה לא אומר שצריך לבטל את זה בצורה שרירותית.
18 לשאלת בית המשפט, אינני חולקת על כך שאין לצורך הדוגמא היה מצב של שלום יציב בקונגו, לא
19 ניתן היה להתנגד לביטול ההגנה הזמנית, מבלי שיהיה בכך כדי לגרוע מטענות של כל אחד ואחד יוצאי
20 קונגו במישור הפרטני בשים לב בין היתר לאזור ממנו הגיע ולמשך הזמן שיצא וכיוצא בזה.
21 הנקודה שלנו זה עצם העובדה שיש מדיניות שנמשכת 20 שנה אי אפשר לקבל אותה בהחלטה
22 שרירותית. לא הייתה כאן תשתית עובדתית, גם אם אני מסתכלת על חוות דעת, כתוב לגבי זכויות
23 האדם. התירוץ היחיד של המדינה הוא שבמדינות אחרות אין הגנה קבוצתית. בהיבט המנהלי יש
24 הבדל בין חוות דעת שנערכת מראש, לבין חוות דעת שבצדה של החלטה. הייתה החלטה כתובה
25 ומפורסמת.
26
27 **עו"ד בן זאב**: יש שני חלקים לטיעון, אנו טוענים שאין תשתית עובדתית כיום שמצדיקה את הסדרת
28 ההמתנה. לגבי הטענות שלנו לעניין אורך השיפוט של אנשים בישראל, במשך 20 השנים האלה, בקשות
29 המקלט שלהם לא נבחנו. בשלב הזה חובת הזהירות בהליך המנהלי מבחינת איסוף הנתונים והראיות
30 במסגרת גיבוש חוות הדעת וקבלת החלטה הראשונית, הוא מוגבר, יש חובה מוגברת. אנו רואים את
31 האופן שבו המשיבים מסירים הגנה קבוצתית, והדבר מצדיק אמירה של בית המשפט לזה. חוות הדעת
32 הזו של משרד החוץ היא מושפעת מהחוות הדעת הראשונה ומהחלטת שרת הפנים. אז גורמים במשרד
33 החוץ יגידו מה ניתן עכשיו חוות דעת שתסתור את החלטה של שרת הפנים?
34
35 **עו"ד משה**: אני הבאתי איתי היום מפה של קונגו, היא קיימת בחומר בדרכים כאלה ואחרות. אנו
36 סימנו אותה בצבעים מיוחדים. קודם כל, קונגו זו מדינת ענק, אני מדברת מבחינת שטח המדינה,

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

08 ספטמבר 2022

עת"מ 7436-05-22 המוקד לפליטים ולמהגרים (ע"ר)
ואח' נ' משרד הפנים(אחר/נוסף) ואח'

1 מדובר במדינה ששטחה הוא פי 100 משטחה של מדינת ישראל. זו המפה שיש בפני אדוני, האזורים
2 שמסומנים בצהוב הם אזורי הקונפליקט לשיטתנו, זה מובא בכתובים אבל אין טוב ממראה עיניים.
3 ברור שבכל מקרה פרטני כל טענה ונסיבה תיבדק לגופו של עניין.
4 לשאלת בית המשפט, ברור שבמקרה הפרטני אנו נבדק כל טענה לעימות בכל אזור ונפעל לפי הדין
5 כלומר לא נרחיק כאשר יש עילת מקלט מוכחת או כאשר צריך להפעיל את עיקרון אי ההחזרה (ממילא
6 אם מרחיקים - מרחיקים לא לאזורי העימות).
7 לגבי לב העניין – השאלה שעומדת כרגע היא אחת ויחידה, לא מה היה ואיך דברים נעשו ולא שום דבר
8 אחר. אלא האם החלטת השרה היא עד כדי כך בלתי סבירה מאיזה שהם סיבות, בגלל תשתית
9 ראייתית לא מספקת, כדי שבית המשפט יוכל להתעלם ממנה. חוות דעת של משרד החוץ, היא חוות
10 דעת יסודית שנערכה ע"י גורמי מקצוע, יש גם סמנכ"לית ראש אגף אפריקה, שהיא הגורם שאחראי
11 על אפריקה, ואם צריך היא תוכל להסביר ולשאלות של בית המשפט. אבל בסופו של דבר, העותרים
12 לא הצליחו לשכנע שהאמור בחוות דעת משרד החוץ אינו מצדיק את ההחלטה שהתקבלה, ואסביר,
13 חוות הדעת לא באה ואומרת הכל מושלם, לא, אנו לא מייפים את המציאות, חוות הדעת הזו גורסת
14 את הדברים כהווייתה. יש קשיים, אבל אי אפשר להתעלם מהתהליך המדינה הזו עוברת, מהשיפור
15 המשמעותי שהמדינה הזו עוברת, וזה לא נקודתית, אלא זה במהלך השנים. הדברים מפורטים ואין
16 טעם שאחזור. אבל, בסופו של דבר, התהליך הזה והשיפור הזה מביאים למסקנה של הגורם המקצועי,
17 שאומר שכיום הסכנה שקיימת היא באזורי העימות, וקונגו אינה שונה מהרבה מדינות ולכן אין
18 הצדקה למדיניות אי הרחקה כללית (אלא בכפוף לסייגים) אלא לעבור לבדיקה פרטנית. לכן, האמירה
19 המזלזלת יש לומר של העותרים, שחוות הדעת ניתנה והייתה מושפעת מהחלטת השרה, היא אמירה
20 שאין לה מקום ונסתרת מהיסודיות והמקצועיות שניכרים מחו"ד, מהעובדה שהיא נערכה ע"י
21 גורמים מקצועיים במשרד החוץ, וגם מניסיון העבר. הסבב הקודם הוא דווקא דוגמא לכך שהדברים
22 נבחנו בזהירות, כשמשרד החוץ ראה שיש קושי הוא בה וסתר או הציע והמליץ להקפיד את ההחלטה
23 וכך אכן נעשה. זה בדיוק עומד ביחס הפוך למה שחברתי טוענת.
24 יש כמה טענות בתגובה לתשובה שאנחנו כמוכן לא מסכימים איתם. אני חושבת שהדברים הם יותר
25 בשוליים, בעיקר מה שאמרתי. בקצרה – קודם כל ישנן טענות בתגובה שחורגות מהדיון פה והן רבות.
26 למשל, הטענה שמדובר באנשים שלא קיבלו במהלך השנים זכויות, למשל הטענה שמהלך השנים לא
27 נבחנו בקשות המקלט שלהם, אגב, הטענה אינה נכונה. זה לא נכון שלא נבחנו אף בקשת מקלט, יש
28 לי כאן נתונים שנמסרו במסגרת בקשת חופש מידע נוספת נכון למאי 2022, ישנן 225 בקשות מקלט
29 פתוחות, ונסגרו 107 בקשות מכל מיני טעמים, חלק נדחו חלק בגלל שעזבו את הארץ חלק נדחו בגלל
30 שיהוי הגשת בקשה. מכל מקום, הטענה הזו לא רלוונטית לדיון פה, אין לזה שום השלכה לשאלה האם
31 החלטת השרה היא סבירה או לא סבירה, גם לא ראיתי אף אחד שרץ להגיש ערר כדי לקבל מענה
32 במהלך השנים הללו. תמו טיעוניי.
33
34 **הגב' שרון בר לי**: חוות הדעת של המשרד נכתבה במקצועיות והיא כוללת את המורכבות של המצב
35 בקונגו. חוות הדעת שלנו היא מעורבת, ולא מתכחשת לבעיות שיש, יש עימותים בקונגו ומוגבלים
36 גאוגרפיים, יש דיווח על הגירה פנימית בתוך קונגו. האם הממשלה בכך נותנת מעטפת אופטימלית,

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

08 ספטמבר 2022

עת"מ 22-05-7436 המוקד לפליטים ולמהגרים (ע"ר)
ואח' נ' משרד הפנים(אחר/נוסף) ואח'

1 התשובה היא לא. יש הפרת זכויות אנשים. לשאלת בית המשפט, באזורים שהם אינם אזורי העימות,
2 אין שוני ממקומות אחרים באפריקה, ובדגש על הערים הגדולות ולכן אין מניעה להחזרה. הנתונים
3 וחוות הדעת תלויות זמן ומקום, ולכן אנו צריכים להסתכל על המגמה ואנו רואים בשנתיים האחרונות
4 את מגמת השיפור האינדיקציות מפורטות בדו"ח. אנו רואים גם מדינות אירופאיות לא נוקטות
5 באותה מדיניות של הגנה קבוצתית, אלא בכל מקרה לגופו. לגבי סנקציות מועצת הביטחון, הם רוככו
6 ביולי 2022 באופן שמתיישב עם המגמה של השיפור שעליה דיברתי והכרה בינלאומית. במסגרת
7 התפקיד שלי אני מרבה בנסיעות ליבשת, להכיר בקרוב ולפתח שיח, אני ביקרתי בקינשה לפני כשנה
8 עם שגרירים זרים עם גורמי חברה אזרחית ויכולתי לקבל את אותן אינדיקציות שמופיעות בחו"ד
9 של משרד החוץ גם מכלי ראשון.

10

11 עו"ד שוורץ : נאמר שהמצב בקונגו מוחץ לאזורי העימות לא ייחודי לקונגו. השאלה פה היא האם צריך
12 להסיר את ההגנה שכבר הוחלטה. אני מפנה לפסקה 138 בעתירה ולהערות שוליים שם, לאיך מסירים
13 הגנת קבוצתית. במדינות אחרות, יש מערכות הגנה אחרות שמתפקדות, יש מערכת מקלט נפרדת, אך
14 יש הגנה שונה למי שלא נופל באמנת הפליטים. אנשים שנמצאים פה וברחו מהמדינה שלהם, אין להם
15 יכולת הישרדות מאנשים ששוהים שם. הנתונים שחברתי טענה להם, אינם תואמים את הנתונים שהיו
16 בהזדמנויות שונות.

17

18 עו"ד משה : אני מגישה לחברתי ולבית המשפט את הנתונים.

19

20 בהסכמת הצדדים בית המשפט מעיר הערות שלא לפרוטוקול

21

22 לאחר הפסקה

23

24 עו"ד שוורץ : אנחנו מסכימים למחיקת העתירה. נבקש מבית המשפט לשקול מספר התייחסויות
25 בגדרי פסק הדין.

26 ראשית, תקופה ההתארגנות של 30 יום אינה סבירה, כשמדובר באי הרחקה שעמדה בתוקף 20 שנה.
27 על כן, התקופה צריכה להיות ממושכת יותר משמעותי.

28 שנית, בנוהל הטיפול במבקשי מקלט יש סעיף שאומר שניתן לדחות בקשת מקלט אם הוגשה שנה
29 לאחר ההגעה לישראל. נבקש לבטל את הסעיף בעניין זה, היות שהבקשות לא נבחנו בתקופת אי
30 ההרחקה.

31 שלישית, נבקש שבית המשפט ייתן ביטוי להתייחסותו לפגמים שנפלו בתהליך.

32 רביעית, ונוכח אמירות בית המשפט לגבי זה שטוב שהוגשה העתירה והשינוי שהובא בעקבותיה,
33 נבקש פסיקת הוצאות לטובתנו.

34

35 עו"ד משה : אנחנו מסכימים כמובן למחיקת העתירה. באשר לעניינים שנמנו, אומר כך :

36 אשר לתקופת ההתארגנות, נשאיר לשיקול דעת בית המשפט.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

08 ספטמבר 2022

עת"מ 7436-05-22 המוקד לפליטים ולמהגרים (ע"ר)
ואח' נ' משרד הפנים(אחר/נוסף) ואח'

1 אי דחייה על הסף של בקשה שלא הוגשה במועד – ככל שהבקשה תוגש במסגרת תקופת ההתארגנות
2 שיקבע בית המשפט, היא לא תידחה על הסף בשל שיהוי בהגשתה.
3 התייחסות לפגמים – אני חושבת שבסופו של יום, הועמדה תשתית ראייתית ראויה, גם אם
4 מלכתחילה היה ראוי לנהל את ההליך אחרת.
5 הוצאות – אנחנו לא חושבים שיש הצדקה לפסיקת הוצאות, המשפט האחרון שלי תקף גם לנושא זה-
6 ענייננו בתהליך שנבדק ונבחן במשך זמן גם אלמלא הוגשה העתירה, ובדרך בה העתירה הסתיימה,
7 אני לא חושבת שיש צורך לפסוק הוצאות.

8

9

10

11

החלטה

12

13

פסק דין למחיקת העתירה ולמתן הוראות משלימות ישלח לצדדים.

14

15

16

17

18

ניתנה והודעה היום י"ב אלול תשפ"ב, 08/09/2022 במעמד הנוכחים.

19

20

דוד גדעוני, שופט

21

22

23

בהמשך היום, שלא במעמד הצדדים:

24

25

26

פסק דין

27

28

1. רשמתי לפניי את דברי באת כוח המשיבים שלפיהם המשיבים 1-2 מאמצים באופן מלא את

29

עמדת המשיב 3, משרד החוץ (מש/8), כמו גם את דבריה ביחס למעמד שיהיה ליוצאי

30

הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו (רד"ק) אשר שוהים בישראל בתקופה שעד להכרעה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

08 ספטמבר 2022

עת"מ 22-05-7436 המוקד לפליטים ולמהגרים (ע"ר)
ואח' נ' משרד הפנים(אחר/נוסף) ואח'

- 1 בבקשות הפרטניות בעניינם (ע' 1, ש' 4 – ע' 2, ש' 3 לפרוטוקול). דברים אלה מתווספים לכלל
2 האמור בתשובת המשיבים, ובכלל זה, באשר לבחינת בקשות מקלט באורח פרטני ולמחויבות
3 לעיקרון אי ההרחקה.
4
5 2. בהמשך לאמור ובהסכמת העותרים – העתירה נמחקת.
6
7 לצד זאת יצוין, כפי שגם הוער במהלך הדיון, כי יש ממש בטענות העותרים באשר לפגמים
8 שנפלו בהליך המינהלי שהתקיים קודם להחלטה בדבר הסרת מדיניות אי ההרחקה, ובכלל
9 זה באשר לסקירה שערכה יחידת הטיפול במבקשי מקלט נושאת תאריך 15.8.21 שעל פניה
10 לא הייתה שלמה, כמו גם לכך שקודם לקבלת ההחלטה היה ראוי להמתין לעמדתו הכתובה
11 של משרד החוץ, ואכן בעקבות קבלת עמדת משרד החוץ צומצם היקף ההחלטה.
12
13 3. תקופת התארגנות – לאחר שנתתי דעתי לטענות הצדדים, על מנת לאפשר זמן סביר
14 להתארגנות, לרבות לצורך הגשת בקשה מתאימה, ובשים לב לפרק הזמן המשמעותי שבו
15 שוהים חלק מיוצאי רד"ק בישראל, אני מורה כי ההחלטה בדבר ביטול מדיניות אי ההרחקה
16 (במתכונתה בהתאם לעמדת משרד החוץ) תיכנס לתוקפה ביום 8.12.22. בהסכמת המשיבים
17 נקבע כי בקשה שתוגש בתוך המועד האמור לא תידחה על הסף בשל איחור או שיהוי בהגשתה.
18
19 4. אשר להוצאות – העותרים פעלו ללא שיהוי ותוך מיצוי הליכים. לאחר הגשת העתירה
20 ובעקבות קבלת עמדתו הכתובה של משרד החוץ צומצמה ההחלטה ובכלל זה באופן שנותרה
21 על כנה בשלב זה אי ההרחקה הזמנית ביחס לקטינים ובני משפחותיהם הגרעיניות. יש בכך
22 משום קבלה חלקית של הסעד שהתבקש. הגשת העתירה הייתה מוצדקת גם בשים לב לכך
23 שההחלטה הנתקפת לא כללה פירוט ממשי של טעמיה. במכלול נסיבות העניין, בשים לב
24 למהותו של העניין הנדון, לתוצאה האמורה, ולהיקף העבודה שנדרש בגדרי העתירה, אני
25 מורה כי המשיבים יישאו בהוצאות העותרים ובשכר טרחת עורכות דינם בסך כולל של 10,000
26 ש"ח.
27
28 5. החזר אגרה לעותרים – בהתאם לתקנות.
29
30 6. המזכירות תמציא את פסק הדין לצדדים.
31
32
33
34
35 ניתן היום י"ב אלול תשפ"ב, 08/09/2022 בהעדר הצדדים.
36
37

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

08 ספטמבר 2022

עת"מ 7436-05-22 המוקד לפליטים ולמהגרים (ע"ר)
ואח' נ' משרד הפנים(אחר/נוסף) ואח'

דוד גדעוני, שופט

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6

הוקלד על ידי נעמי אל פלג קדישאי

